

Maciej Nawacki¹

Krajowa Rada Sądownictwa jako specjalny organ nadzoru nad operacjami przetwarzania danych osobowych w wymiarze sprawiedliwości

Streszczenie

Przedmiotem artykułu jest kwestia powołania, charakteru prawnego Krajowej Rady Sądownictwa jako specjalnego organu nadzorującego przetwarzanie danych osobowych w ramach systemu sądownictwa. W opracowaniu przedstawiono analizę jednego z kluczowych wyjątków od systemu nadzoru nad operacjami przetwarzania danych osobowych – odrębnego nadzoru nad przestrzeganiem przez sądy zasad ochrony danych osobowych podczas pełnienia funkcji orzeczniczych. Co do zasady nadzór ten, zgodnie z RODO, sprawowany jest przez niezależne krajowe organy nadzorcze. Rozważania, poprzedzone przedstawieniem genezy systemu ochrony danych osobowych w sądownictwie, zostały oparte na przykładach modeli instytucjonalnych specjalnych organów nadzoru istniejących w Europie. Autor zwraca uwagę na zasady powoływania i funkcjonowania specjalnych organów nadzoru. Analiza prawna wskazuje, że Krajowa Rada Sądownictwa spełnia standardy niezależności systemowej wymagane od specjalnego organu nadzorczego dedykowanego sądownictwu.

¹ Dr Maciej Nawacki, adiunkt na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, sędzia gospodarczy i upadłościowy, Prezes Sądu Rejonowego w Olsztynie, członek Prezydium Krajowej Rady Sądownictwa, przewodniczący Komisji ds. wizytacji i lustracji Krajowej Rady Sądownictwa, pełnomocnik Krajowej Rady Sądownictwa ds. nadzoru nad przetwarzaniem danych osobowych w wymiarze sprawiedliwości, autor publikacji z zakresu ochrony danych osobowych, prawa karnego materialnego, karnego procesowego, postępowania upadłościowego, jurslingwistyki, a także z zakresu nauk o bezpieczeństwie. ORCID: 0000-0003-0082-7609.

Słowa kluczowe

Ochrona danych osobowych, Krajowa Rada Sądownictwa, najwyższa rada sądownictwa, niezależność sądownictwa, nadzór nad operacjami przetwarzania danych osobowych, specjalne organy nadzorujące przetwarzanie danych osobowych, niezależne organy nadzorcze, ogólne warunki działania specjalnego organu nadzorczego.

1. Wprowadzenie

Wymiar sprawiedliwości jest jedną z dziedzin aktywności państwa, w ramach której dokonywane są znaczne liczby operacji przetwarzania danych osobowych – identyfikujących, osobopoznawczych², w tym również danych wrażliwych. Uprawnione jest ujęcie sprawowania wymiaru sprawiedliwości jako zespołu operacji na danych osobowych wykonywanych przez sądy, służących wiążącemu rozstrzygnięciu sporów ze stosunków prawnych³. Nie sposób bowiem rozpoznać jakiegokolwiek sprawy sądowej bez udziału osób fizycznych i z pominięciem danych, które ich dotyczą. Operacje przetwarzania danych osobowych przez sądy w sposób oczywisty podlegają ograniczeniom ustanowionym przez ustrojodawcę w art 51 ust. 1–4 Konstytucji RP, wprowadzającym prawo do ochrony tych danych, jak również operacje te nie zostały wyłączone spod regulacji Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE⁴. Przetwarzanie danych osobowych przez

² Podział danych osobowych na identyfikujące i osobopoznawcze występuje w orzecznictwie sądów administracyjnych. Por. wyrok NSA z dnia 7 marca 2019 r., sygn. I OSK 705/17; wyrok NSA w Warszawie z dnia 28 listopada 2002 r., sygn. II SA 3389/01; wyrok WSA w Gliwicach z dnia 23 listopada 2016 r., sygn. IV SA/GI 807/16; wyrok WSA w Gliwicach z dnia 20 grudnia 2016 r., sygn. V SA/GI 882/16, <http://www.orzeczenia-nsa.pl> dostęp 31 sierpnia 2022 r.

³ Por. uchwała SN z dnia 24 listopada 2021 r., sygn. III CZP 80/20 <https://www.sn.pl> (dostęp 31 sierpnia 2022 r.).

⁴ Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), Dz. U. UE. L. z 2016 r., Nr 119, s. 1 z późn. zm., dalej RODO.

sądy podlega nadto przepisom procedur karnej, cywilnej⁵. Złożoność unormowań zasad ochrony danych osobowych w wymiarze sprawiedliwości, stopień skomplikowania wzajemnych relacji regulacji prawnych leżących u podstaw przetwarzania danych⁶, zderzenie publicznych administratorów danych, działających w sferze imperium, z osobami fizycznymi, których dane te dotyczą, uzasadnia wprowadzenie systemu nadzoru nad przetwarzaniem danych osobowych w sądownictwie. Specjalnym organem nadzoru nad operacjami przetwarzania danych osobowych w systemie wymiaru sprawiedliwości, z chwilą wejścia w życie zapisów ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości⁷, tj. od 6 lutego 2019 r. jest Krajowa Rada Sądownictwa.

Głównym przedmiotem niniejszego opracowania jest analiza pozycji ustrojowej Krajowej Rady Sądownictwa jako specjalnego organu nadzoru nad przetwarzaniem danych osobowych w wymiarze sprawiedliwości. Analiza ta w pierwszej kolejności wymaga przedstawienia genezy systemu ochrony danych osobowych przetwarzanych przez sądy.

2. Geneza systemu nadzoru przetwarzania danych osobowych w wymiarze sprawiedliwości

System ochrony danych osobowych wywodzi się z unormowań stanowiących zasadę poszanowania prawa do życia prywatnego i zapewniających jej przestrzeganie⁸. Jego wyodrębnienie, ewolucja z cy-

⁵ Stosowanie przepisów kodeksu postępowania karnego do przetwarzania danych osobowych w procesie karnym wynika z treści art. 3 pkt 1 ustawa z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości (Dz. U. z 2019 r., poz. 125 z późn. zm.).

⁶ Już na gruncie prawa europejskiego występuje podwójna regulacja podstaw przetwarzania danych osobowych, które to podstawy określa art. 5 ust. 1 lit. a, art. 6, art. 9 i art. 10 RODO, ale również art. 8 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej Dz. U. UE. C. z 2007 r., Nr 303, s. 1 z późn. zm. Tak też J. Rzymowski, Podwójna podstawa prawna do przetwarzania danych osobowych szczególnych kategorii na gruncie RODO, (w:) Ochrona danych osobowych. Perspektywa krajowa i międzynarodowa, pod red. K. Śmiałek, A. Kominiek, Poznań 2021, s. 60–71.

⁷ Ustawa z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości Dz. U. z 2019 r., poz. 125 z późn. zm..

⁸ Zob. M. Sakowska-Baryła, (w:) Ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych. Komentarz pod. red. M. Sakowskiej-Baryła, Warszawa 2018, s. 49, M. Krzysztofek, Ochrona danych osobowych w Unii Europejskiej, Warszawa 2014,

wilnoprawnej regulacji ochrony dóbr osobistych, instytucjonalizacja ochrony przez utworzenie organów nadzoru nad przetwarzaniem danych osobowych związana jest z automatyzacją, powszechnością przetwarzania danych, komercyjnym wykorzystywaniem danych, migracjami baz danych między podmiotami funkcjonującymi w różnych państwach, tj. ze zjawiskami niosącymi ze sobą ryzyko naruszeń prywatności, aż do kradzieży tożsamości włącznie. Brak równowagi stron administratorów danych i osób, których dane dotyczą uzasadnił wprowadzenie rozwiązań administracyjnych wspierających ochronę praw osób fizycznych, których dane podlegają przetwarzaniu.

W polskim systemie prawnym ochrona danych osobowych znajduje umocowanie w art. 51 ust. 1–4 Konstytucji RP⁹, w którym ustrojodawca nie posłużył się jeszcze terminem „dane osobowe”, używając leksemów „informacje dotyczące osoby”, „informacje o obywatelach”. Jednocześnie podniesienie do rangi konstytucyjnej ochrony informacji dotyczących osób wskazuje na istotność chronionych dóbr. Na gruncie prawa europejskiego począwszy od 1 grudnia 2009 r. ochrona danych osobowych znajduje podstawę w art. 16 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej¹⁰, zgodnie z którym każda osoba ma prawo do ochrony danych osobowych jej dotyczących (ust. 1), stanowiącym również upoważnienie (ust. 2) do określenia przez Parlament Europejski i Radę zasad dotyczących ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii oraz przez państwa członkowskie w wykonywaniu działań wchodzących w zakres zastosowania prawa Unii, a także zasad dotyczących swobodnego przepływu takich danych. Przywołany przepis prawa pierwotnego powierza kontrolę przestrzegania tych zasad niezależnym or-

s. 36 i n.; J. Stuzińska, *Ochrona danych osobowych w wymiarze sprawiedliwości a RODO*, (w:) *Ochrona danych osobowych w postępowaniach sądowych i przed organami administracji publicznej*, pod red. K. Flagi-Gieruszńskiej, J. Gołaczyńskiego, Warszawa 2019, s. 18.

⁹ Prawo do ochrony danych osobowych, jako jeden z elementów prawa do ochrony własnej prywatności, ma swoje źródło w przepisach, art. 47, art. 49, art. 50 i art. 51 Konstytucji RP (tak WSA w Warszawie w wyroku z dnia 21 września 2005 r., sygn. II SA/Wa 1443/05 <http://www.orzeczenia-nsa.pl> dostęp 31 sierpnia 2022 r. Por. A. Krasuski, *Ochrona danych osobowych na podstawie RODO*, Warszawa 2018, s. 25–31.

¹⁰ Art. 16 dodany, zmieniony i według numeracji ustalonej przez art. 2 pkt 29 oraz art. 5 ust. 1 i 2 Traktatu z Lizbony zmieniającego Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską (Dz. U. UE. C. 07. 306.1) z dniem 1 grudnia 2009 r.

ganom, statuując tym samym obowiązek powołania tego rodzaju instytucji przez państwa członkowskie.

Instytucją sprawującą nadzór nad przetwarzaniem danych osobowych w polskim systemie prawnym był w latach 1997–2017 Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych. We wskazanym okresie systemem nadzoru nie zostały jednakże objęte operacje przetwarzania danych osobowych w wymiarze sprawiedliwości. Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie w uzasadnieniu wyroku z dnia 2 marca 2001 r., sygn. II SA 401/00 stwierdził, iż „Generalny Inspektor, jak to ekspozowano w jego decyzjach, nie jest organem kontrolującym ani nadzorującym prawidłowość stosowania prawa materialnego i procesowego w sprawach należących do właściwości innych organów, służb czy sądów, których orzeczenia podlegają ocenom w toku instancji czy w inny sposób określony odpowiednimi procedurami”. Nadzór nad przetwarzaniem danych osobowych, kontrolę legalności i prawidłowości operacji na danych pozostawiono zatem kompetencji samych sądów i wewnętrznych organów administracji sądowej. Konsekwentnie Generalny Inspektor, obecnie zaś Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych (PUODO) w decyzjach dotyczących operacji na danych podejmowanych w ramach działalności orzeczniczej sądów przyjmował, iż „orzeczenia sądowe podlegają kontroli w ramach, które przewidują odpowiednie w danej sprawie przepisy proceduralne, co bezsprzecznie wiąże się z zasadą niezawisłości i niezależności sądów. (...) Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych w ramach kompetencji przyznanych mu ustawą nie może ingerować w sposób prowadzenia postępowań prowadzonych przez inne, uprawnione na podstawie odrębnych przepisów, organy. Tym samym nie może ingerować w treść dokumentów zgromadzonych w aktach takich postępowań, jak np. w treść zarządzenia sądu”¹¹.

Wyłączenie operacji przetwarzania dokonywanych przez sądy w ramach sprawowania przez nie wymiaru sprawiedliwości spod nadzoru organów administracyjnych powołanych do ochrony danych osobowych, tj. krajowych organów nadzorczych, w tym także z właściwości Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, zostało w pełni potwierdzone również na gruncie RODO. Zasada ta została ustanowiona treścią art. 55 ust. 3 RODO, zgodnie z którym organy nadzorcze nie są właściwe do nadzorowania operacji przetwarzania dokonywanych przez sądy w ramach sprawowania przez nie wymiaru sprawiedliwości.

¹¹ Decyzja PUODO z dnia 18 października 2018 r., ZSOŚS.440.57.2018, <https://uodo.gov.pl/> dostęp: 31 sierpnia 2022 r.

ści¹². Przywołany przepis podlega jednakże wykładni uwzględniającej treść motywu 20 preambuły RODO – ogólne rozporządzenie o ochronie danych ma zastosowanie między innymi do działań sądów i innych organów wymiaru sprawiedliwości, niemniej prawo Unii lub prawo państwa członkowskiego może doprecyzować operacje i procedury przetwarzania danych osobowych przez sądy i inne organy wymiaru sprawiedliwości¹³; właściwość organów nadzorczych nie powinna jednakże dotyczyć przetwarzania danych osobowych przez sądy w ramach sprawowania wymiaru sprawiedliwości – tak by chronić niezawisłość sprawowania wymiaru sprawiedliwości. Powinna, według motywu 20 RODO, istnieć możliwość powierzenia nadzoru nad takimi operacjami przetwarzania danych specjalnym organom w systemie wymiaru sprawiedliwości państwa członkowskiego.

Tożsame rozwiązanie przyjęto na gruncie Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchyłającej decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW¹⁴ oraz ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości, implementującej mechanizm ochrony danych oso-

¹² Zakres wyłączenia właściwości krajowych organów nadzorczych wobec sądów i innych organów wymiaru sprawiedliwości rodzi problemy interpretacyjne. Por. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 24 marca 2022 r. X I Z przeciwko Autoriteit Persoonsgegevens C-245/20, www.eur-lex.europa.eu dostęp: 31 sierpnia 2022 r.

¹³ W odniesieniu do organów wymiaru sprawiedliwości art. 23 ust. 1 lit. f RODO stanowi, w celu ochrony niezależności sądów i postępowania sądowego, podstawę do ograniczenia zakresu praw i obowiązków przysługujących osobom, których dane osobowe dotyczą w prawie państwa członkowskiego. Przepis ma charakter deklaracyjny, stanowi tzw. klauzulę otwierającą na prawo krajowe – por. M. B ä c k e r, (w:) *Dattenschutz-Grundverordnung. Bundesdatenschutzgesetz. Kommentar*, pod red. J. Kühling, B. Buchner, München 2020, s. 594.

¹⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchyłająca decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW (Dz. U. UE. L. z 2016 r., Nr 119, s. 89 z późn. zm.). odniesieniu do przywołanej dyrektywy powszechnie używa się skrótu DODO.

bowych przewidziany w dyrektywie do polskiego porządku krajowego. Zgodnie z art. 45 ust. 2 DODO państwa członkowskie zapewniają, by żaden organ nadzorczy nie był właściwy do nadzorowania operacji przetwarzania dokonywanych przez sądy w toku sprawowania przez nie wymiaru sprawiedliwości. W motywie 80 preambuły DODO wskazano, iż właściwość organów nadzorczych nie powinna obejmować przetwarzania danych osobowych przez sądy w ramach sprawowania wymiaru sprawiedliwości, tak by chronić niezawisłość sędziów w wykonywaniu ich zadań sądowych.

Działalność orzecznicza sądów nie została zatem wyłączona spod obowiązywania regulacji RODO. Przetwarzanie danych osobowych przez sądy nie stanowi zatem ogólnego wyjątku na wzór odstępstw przewidzianych w art. 2 RODO. Prawodawca krajowy uzyskał jednakże uprawnienie do poczynienia pewnych wyjątków od reguł ochrony danych osobowych ujętych w RODO i możliwość powołania specjalnych organów w systemie wymiaru sprawiedliwości do nadzorowania przetwarzania danych osobowych przez sądy w ramach sprawowania wymiaru sprawiedliwości. Konsekwencją uprawnienia do ustanowienia specjalnego organu nadzorczego, nie zaś obowiązku, było przyjęcie różnych rozwiązań przez państwa członkowskie, które można uporządkować w ramach omówionych poniżej modeli instytucjonalnych. Do jednego z modeli można przyporządkować polski system nadzoru nad przetwarzaniem danych osobowych w sądownictwie, w którym wiodącym organem nadzorczym, a praktycznie jedynym organem nadzorczym, jest Krajowa Rada Sądownictwa.

3. Modele instytucjonalne ochrony przetwarzania danych osobowych w ramach sprawowania przez sądy wymiaru sprawiedliwości

Różnorodność przyjętych przez państwa członkowskie rozwiązań prawnych dotyczących nadzoru nad przetwarzaniem danych osobowych przez sądy i inne organy wymiaru sprawiedliwości jest wyrazem różnic ustrojowych. Prawo europejskie nie reguluje kwestii ustroju wymiarów sprawiedliwości poszczególnych państw członków, a tym samym nie ingeruje również w przyjmowane w krajowych porządkach prawnych rozwiązania co do specjalnego organu ochrony danych osobowych w sądach. Jednym z rozwiązań, zgodnym z zasadą wynikającą z treści art. 55 ust. 3 RODO wyłączenia spod ogólnego nadzoru organu krajowego, jest celowe zaniechanie powołania specjalnego

organu nadzoru dedykowanemu działalności orzeczniczej sądów i innych instytucji wymiaru sprawiedliwości.

Jest to model, który można określić mianem idealistycznego, występujący przykładowo w Niemczech¹⁵, wynikający z założenia, że sądy same zobowiązane do przestrzegania zasad przetwarzania danych osobowych i jako podmioty kwalifikowane, powołane do oceny naruszeń ochrony danych osobowych w ramach rozpoznawanych spraw, nie dopuszczają do naruszeń zasad przetwarzania danych osobowych, a co za tym idzie nie wymagają w tym zakresie wyodrębnionego nadzoru. Jest to zatem model zakładający fikcję prawną, iż każdy sędzia jest specjalistą z zakresu ochrony danych osobowych, potrafiącym zapobiegać i reagować na incydenty bezpieczeństwa, w tym także dotyczące systemów informatycznych służących przetwarzaniu danych w ramach procesów sądowych. W rozbudowanym niemieckim systemie ochrony danych osobowych, obejmującym organ federalny odpowiadający za monitorowanie organów publicznych rządu federalnego, organy nadzorcze krajów związkowych – landów i inne organy wyznaczone¹⁶, np. nadzorujące przetwarzanie danych osobowych przez media, zabrakło instytucji dedykowanej wymiarowi sprawiedliwości. Podobnie, wejście w życie RODO nie skutkowało wyodrębnieniem specjalnego organu nadzoru w Belgii, Chorwacji, Szkocji, Irlandii Północnej, na Łotwie, we Francji i we Włoszech. Zaniechanie to spotkało się z krytyką środowisk akademickich i krajowych organów nadzoru w Belgii i w Niemczech¹⁷.

Brak specjalnego organu nadzoru nad przetwarzaniem danych osobowych w wymiarze sprawiedliwości może jednakże budzić wątpliwości co do efektywności ochrony. Wyłączenie możliwości wniesienia skargi opartej o przepis art. 77 ust. 1 RODO do organu nadzoru, który nie istnieje w sądownictwie, to w praktyce pozostawienie ochrony inicjatywie osób, których dane dotyczą, osób dochodzących roszczeń na drodze sądowej; to brak możliwości natychmiastowej reakcji na powtarzające się, częstokroć tożsame incydenty bezpieczeństwa. Złamanie zasad przetwarzania danych osobowych prowadzące do naruszeń ochrony tych danych w rozumieniu art. 33 ust. 1 RODO, wobec braku obowiązku natychmiastowego zawiadomienia organu nadzoru, nie spotka się tym samym z koniecznym przeciwdziałaniem. Model

¹⁵ Por. Supervision of courts' compliance with personal data protection rules when acting in their judicial capacity. Research note. Directorate-General for Research and Documentation, July 2018, <https://curia.europa.eu/> dostęp: 31 sierpnia 2022 r., s. 10.

¹⁶ Por. F. Boehm, (w:) Dattenschutz..., s. 1075.

¹⁷ Tak Supervision of courts..., s. 10 i 16.

ten, o niskiej wrażliwości na naruszenia zasad przetwarzania danych ogranicza możliwą reakcję na incydenty bezpieczeństwa danych właściwie do prób usunięcia ich negatywnych skutków, do działań następczych. Usunięcie negatywnych skutków przetwarzania danych sensytywnych (art. 10 RODO), szczególnie upublicznienia danych w Internecie jest zaś niemożliwe lub wysoce utrudnione.

Nadto model idealistyczny pozbawiony jest mechanizmów zapobiegania naruszeniom danych osobowych. Brak jest bowiem instytucji zajmującej się oceną zagrożeń, udzielającej wsparcia, analizującej zmiany prawa – procedur sądowych i nowych technologii wdrażanych w sądach, pod kątem ryzyka zaistnienia naruszeń i egzekwującego od sądów jako administratorów danych regularne dokonywanie analizy procedur przetwarzania danych opartej na ocenie ryzyka, zbliżonej do procedur DPIA (*Data protection impact assessment*)¹⁸. Model idealistyczny nie pozwala zapobiegać powtarzającym się incydentom bezpieczeństwa, nie ogranicza potencjalnych zagrożeń, w szczególności dotyczących zautomatyzowanego przetwarzania danych w sądowych systemach informatycznych.

Model idealistyczny może być jednakże uzasadniony w systemie zakładającym ogólny sprawny nadzór administracyjny nad działalnością sądów pod warunkiem niezależności organów tego nadzoru. Ochrona danych osobowych w wymiarze sprawiedliwości może bowiem stanowić element szerszego nadzoru administracyjnego. Podobnie w polskim porządku prawnym, przed wyodrębnieniem nadzoru nad przetwarzaniem danych osobowych, ewentualne naruszenia zasad przetwarzania danych osobowych mogły być przedmiotem czynności nadzorczych podejmowanych przez wewnątrzsądowe organy administracji i czynności kontrolnych wykonywanych przez Krajową Radę Sądownictwa. Jako pozostałość poprzedniego systemu ochrony danych osobowych można odczytywać pozostawienie funkcji organu nadzoru nad przetwarzaniem danych osobowych prezesom sądów apelacyjnych i okręgowych w art. 175 dd § 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych¹⁹.

¹⁸ Zgodnie z art. 30 ust. 5 RODO nie każda organizacja ma obowiązek prowadzenia rejestru przetwarzania danych, obowiązku takiego nie mają sądy. W oparciu o rejestr, o inwentarz rejestru przeprowadza się analizę ryzyka i doboru zabezpieczeń. Por. A. P. Czarnowski, M. Gawroński, (w:) Ochrona danych osobowych. Przewodnik po ustawie i RODO z wzorami, pod red. M. Gawrońskiego, Warszawa 2018, s. 321–322.

¹⁹ Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych tekst jedn. Dz. U. z 2020 r., poz. 2072 z późn. zm.

Administracyjny nadzór zewnętrzny, sprawowany przez ministrów sprawiedliwości i podporządkowany im aparat urzędniczy nie spełnia jednakże założenia odrębności ochrony danych osobowych w wymiarze sprawiedliwości wynikającego z przywołanych wyżej motywu 20 preambuły RODO i art. 55 ust. 3 RODO. Stwarza ryzyko ingerencji w postępowania sądowe w związku z faktycznym sprawowaniem funkcji nadzorczych z zakresu przetwarzania danych osobowych, ryzyko naruszenia niezawisłości sprawowania wymiaru sprawiedliwości, które to ryzyko zamierzał wyeliminować prawodawca unijny przez utworzenie specjalnych organów nadzoru.

W wykonaniu delegacji zawartej w motywie 20 preambuły RODO obok omówionego systemu idealistycznego ukształtowały się modele nadzoru wewnętrznego, w których czynności nadzorcze powierzono organom wewnątrz sądów lub samym sądom, nadzoru zewnętrznego, gdzie kompetencje zostały przekazane specjalnym organom usytuowanym poza sądami i modele mieszane, gdzie obok zewnętrznych organów nadzoru występują organy wewnątrzsądowe. Państwa członkowskie mają swobodę w zakresie przyjmowania i dokonywania zmian modelu instytucjonalnego, który uważają za najlepiej dostosowany dla organów nadzorczych, państwa te powinny dbać w tych ramach o to, by nie naruszać niezależności organu nadzorczego²⁰.

W ramach modelu nadzoru wewnętrznego państwa członkowskie przyjęły szereg różnych rozwiązań, powierzając czynności sądom administracyjnym (Austria), sądom wyższej instancji (Czechy), wybranemu sędziemu (Irlandia), prezesom sądów (Litwa), kolegialnym organom sądowym (Anglia i Walia – panel trzech sędziów)²¹. Dominującym rozwiązaniem w ramach nadzoru zewnętrznego jest przyznanie kompetencji najwyższym radom sądownictwa, do których zalicza się Krajowa Rada Sądownictwa. Obok Polski rozwiązanie to przyjęto w systemie prawnym Bułgarii, Hiszpanii i Portugalii. Na Słowacji zewnętrznym organem nadzoru został Minister Sprawiedliwości, w Szwecji – specjalny inspektor ochrony danych, w Finlandii – Kanclerz Sprawiedliwości oraz Parlamentarny Rzecznik Praw Obywatelskich²².

Polski model nadzoru nad przetwarzaniem danych osobowych, podobnie jak portugalski, ma charakter mieszany – obok Krajowej Rady

²⁰ Wyrok TSUE z dnia 8 kwietnia 2014 r., sygn. C-288/12, KOMISJA EUROPEJSKA v. WĘGRY, ZOTSis 2014, nr 4, poz. I-237.

²¹ Tak *Supervision of courts...*, s. 14.

²² Tamże, s. 16.

Sądownictwa formalnie funkcjonują inne organy nadzorcze wewnętrzne – prezesi sądów.

4. Status specjalnych organów nadzoru

W trakcie procesu legislacyjnego Krajowa Rada Sądownictwa negatywnie zaopiniowała rządowy projekt ustawy o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości (druk nr 2989)²³. Projekt ten zakładał nałożenie na Radę obowiązków nadzorczych w zakresie przestrzegania zasad przetwarzania danych osobowych w sądownictwie. Uzasadnienie projektu nie wskazywało jednakże przyczyn, dla których projektodawca planował przyznanie właśnie Radzie statusu specjalnego organu nadzoru w rozumieniu motywu 20 RODO. Alternatywnie możliwe było powierzenie funkcji specjalnego organu nadzoru np. rzecznikowi ochrony danych osobowych – sędziemu specjalizującemu się w ochronie danych osobowych, wybranemu przez Krajową Radę Sądownictwa, organowi wewnątrzsądowemu o statusie zbliżonym do Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych.

Rada w opinii z dnia 23 listopada 2018 r. akcentowała swój konstytucyjny status, wskazując, iż stoi na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów, nie jest zaś organem nadzoru nad organami władzy sądowniczej²⁴. Ostatecznie uchwalona ustawa z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości, aczkolwiek nie naruszyła konstytucyjnej pozycji Krajowej Rady Sądownictwa, nałożyła jednakże na Radę nowe obowiązki i uzupełniła status Rady o rolę organu nadzoru. Wcześniejsza działalność Rady odnosząca się do przetwarzania danych osobowych w wymiarze sprawiedliwości ograniczała się bowiem do funkcji kontrolnych wykonywanych w ramach sporadycznych lustracji i wizytacji sądów w oparciu o przepis art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa²⁵. Ustawodawca

²³ Rządowy projekt ustawy z dnia 30 października 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości (druk sejmowy nr 2989).

²⁴ Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 23 listopada 2018 r. w przedmiocie rządowego projektu ustawy o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości (druk sejmowy nr 2989).

²⁵ Ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r., poz. 269) – dalej ustawa o KRS.

wprowadzoną zmianą wpisał się w przedstawiony wyżej zewnętrzny model nadzoru opierający się w niektórych krajach na najwyższych radach sądownictwa. Czynnościami nadzorczymi Rady zostało objęte przetwarzanie danych w sprawach prowadzonych przez sądy apelacyjne, wojskowe sądy okręgowe, Naczelny Sąd Administracyjny, Sąd Najwyższy, Trybunał Konstytucyjny, Trybunał Stanu. Nadzór nad pozostałymi sądami został powierzony prezesom sądów umiejscowionych odpowiednio wyżej w hierarchii jednostek sądownictwa.

Status specjalnych organów nadzoru dedykowanych sądownictwu nie został określony wprost w przepisach RODO. Prawodawca unijny poświęcił jednakże Rozdział VI Niezależne organy nadzorcze określeniu statusu krajowych organów nadzorczych, wskazując kryteria graniczne, których spełnienie w prawie państwa członkowskiego stanowi o właściwym ukształtowaniu systemu nadzoru – zapewniającym ochronę praw osób, których dane dotyczą, zgodnie z dyspozycją art. 1 ust. 2 RODO. Tak zakreślony przez prawodawcę standard należy odpowiednio stosować do specjalnych organów nadzoru w wymiarze sprawiedliwości, uwzględniając wskazówkę zawartą w motywie 20 RODO.

Za wykładnią wskazującą na konieczność zachowania standardu niezależnego organu nadzorczego przemawia również treść art. 91 ust. 2 RODO, zgodnie z którym kościoły i związki wyznaniowe, podlegają nadzorowi niezależnego organu nadzorczego, który może być organem odrębnym, z zastrzeżeniem że spełnia warunki określone w rozdziale VI niniejszego rozporządzenia. Prawodawca unijny uczynił zatem dwa wyjątki w systemie ogólnego nadzoru nad przetwarzaniem danych osobowych – dla kościołów i związków wyznaniowych, z uwagi na poszanowanie wolności religijnych, rozdziału kościołów od państw²⁶ oraz właśnie względem wymiaru sprawiedliwości, z uwagi na wyrażoną w motywie 20 RODO zasadę ochrony niezawisłości sprawowania wymiaru sprawiedliwości. Standard rozdziału VI powinny zatem spełniać również organy nadzoru w wymiarze sprawiedliwości. Brak jest podstaw do przyjęcia, że organ nadzoru w wymiarze sprawiedliwości może być powoływany i może funkcjonować przy zachowaniu standardu niższego lub odmiennego, niż wymagany względem krajo-

²⁶ Por. B. Łukańko, Wyjątki od materialnego zakresu stosowania RODO – uwagi na marginesie art. 91 ogólnego rozporządzenia i ustawy o kościelnej ochronie danych osobowych kościoła katolickiego w Niemczech, (w:) Ochrona danych osobowych. Perspektywa krajowa i międzynarodowa, pod red. K. Śmiałek, A. Kominek, Poznań 2021, s. 41.

wego organu nadzoru, a przy tym zapewnić pełne poszanowanie niezawisłości sprawowania wymiaru sprawiedliwości.

W oparciu o analizę przepisów rozdziału VI, art. 55 ust. 3 RODO, przy uwzględnieniu treści motywu 20 RODO można wyróżnić następujące cechy organu nadzoru w wymiarze sprawiedliwości²⁷, stanowiące o jego statusie:

- odrębność instytucjonalna (art. 55 ust. 3 RODO, motyw 20 RODO),
- wyłączna właściwość nadzorcza w wymiarze sprawiedliwości (art. 55 ust. 3 RODO, motyw 20 RODO)
- niezależność działania (odpowiednio art. 52 ust. 1 i 2 RODO),
- niezależność instytucjonalna (odpowiednio art. 52 ust. 4, 5 i 6 RODO),
- niezależność personalna obejmująca nieusuwalność piastunów organu (odpowiednio art. 53 ust 3 i 4 RODO) i przejrzystość kreacji organu (odpowiednio art. 53 ust. 1 RODO),
- legalność funkcjonowania – umocowanie w prawie krajowym (odpowiednio 54 ust. 1 RODO),
- posiadanie uprawnień co najmniej w zakresie zapewnienia przestrzegania przepisów RODO, zwiększania w wymiarze sprawiedliwości wiedzy o jego obowiązkach wynikających z RODO oraz rozpatrywania skarg związanych z operacjami przetwarzania danych (motyw 20 RODO, odpowiednio art. 57 ust. 1 lit. a – i, I RODO i art. 58 ust. 1 lit. a, b, d –f, ust. 2 lit. a–e RODO).

Podkreślenia wymaga fakt, iż organy tworzone w celu wykonywania czynności nadzorczych nad przetwarzaniem danych osobowych w wymiarze sprawiedliwości, podobnie jak ogólne krajowe organy nadzorcze, nie zaliczają się do grupy organów regulacyjnych²⁸. Funkcja nadzorcza w odniesieniu do działalności polegającej na przetwarzaniu danych osobowych jest odmienna od funkcji regulacyjnej władzy publicznej w gospodarce²⁹. Występujące podobieństwa statusu, jak usytuowanie poza układem hierarchicznego podporządkowania

²⁷ A. Grzelak, M. Wróblewski wyróżniają niezależność instytucjonalną, personalną, funkcjonalną i materialną. Tak A. Grzelak, M. Wróblewski, (w:) *Ochrona danych osobowych w sądach i w prokuraturze*, pod red. A. Grzelak, Warszawa 2019, s. 104. Por. P. Szustakiewicz, *Status i kompetencje organu ochrony danych osobowych w orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego*, (w:) *Wdrożenie ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych. Aspekty proceduralne*, pod red. E. Bielak-Joma a, U. Góral, Warszawa 2018, s. 54.

²⁸ Por. E. Galewska, *RODO w postępowaniu przed organami regulacyjnymi*, (w:) *Ochrona...*, pod red. K. Flagi-Gieruszniskiej, J. Gołaczyńskiego, Warszawa 2019, s. 179.

²⁹ Tamże, s. 181.

bądź nadzoru administracji centralnej – odrębność instytucjonalna, niezależność instytucjonalna (materialna) i działania (funkcjonalna), niezależność personelu na wzór modelu sędziowskiego łączy organy nadzorcze, w tym także specjalne organy nadzorcze w zakresie wymiaru sprawiedliwości z organami regulacyjnymi. Zasadnicza różnica sprowadza się do kompetencji – organy regulacyjne mają szeroko zakrojone kompetencje decyzyjne w sferach istotnych dla życia gospodarczego, społecznego; wydając akty regulacyjne przyznają uprawnienia podmiotom do prowadzenia określonej działalności, ograniczają, koncesjonują, limitują tę działalność, co stanowi istotę funkcji regulacyjnej³⁰. Organ nadzorczy nad przetwarzaniem danych osobowych nie przyznaje w żaden sposób podmiotom uprawnień do przetwarzania danych osobowych, co jest szczególnie widoczne w wymiarze sprawiedliwości. Przyznawanie uprawnienia sądom do przetwarzania danych osobowych stanowiłoby nieuzasadnioną i sprzeczną z porządkiem konstytucyjnym ingerencję w niezawisłość sprawowania wymiaru sprawiedliwości. Status specjalnych organów nadzorczych zawiera ograniczenie ich kompetencji do zapewnienia przestrzegania przepisów RODO, rozpoznawania skarg i upowszechniania wiedzy o przetwarzaniu danych.

Specjalny organ nadzoru nie może zgodnie z motywem 20 RODO pozostać w łączności instytucjonalnej z krajowym organem nadzorczym, nie może być mu podporządkowany, czy nawet tylko zależny od wsparcia technicznego i kadrowego tegoż organu. Nie byłoby bowiem wówczas skuteczne wyłączenie właściwości ogólnego krajowego organu nadzorczego w stosunku do operacji przetwarzania danych w wymiarze sprawiedliwości. Rozdzielność organów nadzoru miałaby charakter pozorny. Cecha odrębności instytucjonalnej została zaś wyrażona wprost w przywołanym art. 55 ust. 3 RODO.

Przepis art. 55 ust. 3 RODO ma charakter gwarancyjny – zapobiega sytuacji konfliktu wartości – prawa do ochrony danych osobowych i prawa do sądu, ma wyważyć te chronione dobra tak, by realizacja podstawowych funkcji wymiaru sprawiedliwości³¹ nie ulegała zakłóceniom. Pozostawienie nadzoru nad operacjami przetwarzania danych

³⁰ Tamże, s. 180.

³¹ Ma to zapewnić niezawisłość orzeczniczą wymiaru sprawiedliwości. Tak U. Góral, P. Makowski, (w:) RODO. Ogólne rozporządzenia o ochronie danych. Komentarz, pod red. E. Bielak-Jomaa, D. Lubasza, Warszawa 2018, s. 926. Por. P. Fajgielski, Ogólne rozporządzenie o ochronie danych. Ustawa o ochronie danych. Komentarz, Warszawa 2018, s. 537–538.

osobowych przez sądy ogólnemu krajowemu organowi, co do zasady będącemu przecież organem niezależnym, wyłączonym spod wpływu władzy wykonawczej, ustawodawczej i sądowniczej, mogłoby jednakże pociągać za sobą jednostronność podejścia do wzmiankowanej sytuacji konfliktu chronionych wartości. Nadto system nadzoru pozostałby wewnątrznie sprzeczny w sytuacji, w której organ nadzoru kontrolowałby sąd administracyjny rozpoznający odwołanie od decyzji nadzorczych organu. Z tych przyczyn, w celu ochrony niezawisłości sprawowania wymiaru sprawiedliwości musi być spełniona cecha odrębności instytucjonalnej i związanej z odrębnością wyłącznej właściwości nadzorczej tak wyodrębnionego organu.

Odrębność Krajowej Rady Sądownictwa od Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych jest oczywista i zagwarantowana przepisami o randze konstytucyjnej – art. 186 i 187 Konstytucji RP. Przepisy te określają status Krajowej Rady Sądownictwa jako niezależnego, konstytucyjnego organu łączącego przedstawicieli trzech władz, a przez to pozostającego poza systemem administracji publicznej³².

Relacji między organami nadzorczymi – ogólnym i specjalnym nie można sprowadzać do odstępstwa od reguły właściwości krajowego organu nadzorczego przez zastosowanie do wykładni art. 55 ust. 3 RODO paremii *exceptiones non sunt extendendae* (wyjątków nie należy interpretować rozszerzająco). Wymiar sprawiedliwości nie był bowiem historycznie objęty nadzorem nad operacjami przetwarzania danych osobowych, stanowi odrębną i niezależną sferę działalności państwa, w odniesieniu do której wyłączona jest ingerencja władzy wykonawczej, czy przedstawicieli władzy ustawodawczej. I to określone ustrojem państwa członkowskiego, zwykle ujęte w przepisach o randze konstytucyjnej wprowadzających zasadę niezależności sądów i niezawisłości sędziów, granice pojęcia wymiaru sprawiedliwości zakreślają obszar nadzoru nad przetwarzaniem danych osobowych, nie zaś regulacja ochrony danych osobowych zakreśla granice wymiaru sprawiedliwości.

W istotę sprawowania funkcji nadzorczych wpisana jest niezależność działania organu – podczas wypełniania swoich zadań i wykonywania swoich uprawnień organ działa samodzielnie, w sposób w pełni niezależny. Nie podlega kontroli innych instytucji w zakresie realizacji

³² Krajowa Rada Sądownictwa nie jest organem administracji w rozumieniu art. 5 § 1 pkt 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r., Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.). Tak m.in. WSA w Warszawie w postanowieniu z dnia 11 lutego 2013 r., sygn. IV SAB/Wa 1/13 <http://www.orzeczenia-nsa.pl> dostęp 31 sierpnia 2022 r.

kompetencji nadzorczych. Członek lub członkowie każdego organu nadzorczego podczas wypełniania swoich zadań i wykonywania swoich uprawnień muszą pozostawać wolni od bezpośrednich i pośrednich wpływów zewnętrznych; nie zwracają się do nikogo o instrukcje ani ich od nikogo nie przyjmują. Krajowa Rada Sądownictwa spełnia tak określone kryterium niezależności działania, członkowie Rady z racji zajmowanej pozycji, objęcia ochroną immunitetów – sędziowskim, parlamentarnym, nieusuwalności z Rady³³, kadencyjności członków w Radzie (art. 9a i art. 10 ustawy o KRS) pozostają wolni od wpływów zewnętrznych. Odmiennie sytuacja wygląda w odniesieniu do prezesów sądów powszechnych pełniących funkcje nadzorcze z zakresu przetwarzania danych osobowych, którzy pozbawieni są gwarancji podobnych do członków Rady, mogą też być pozbawieni funkcji. W odniesieniu do prezesów sądów występują również elementy hierarchicznego podporządkowania; skargi na prezesów sądów apelacyjnych rozpoznaje zaś Krajowa Rada Sądownictwa.

Prezesom sądów pełniącym funkcje organów nadzoru brakuje również gwarancji niezależności instytucjonalnej (materialnej) rozumianej jako dysponowanie zasobami kadrowymi, technicznymi i finansowymi (budżetem), pomieszczeniami i infrastrukturą niezbędnymi do skutecznego wypełniania zadań nadzorczych i wykonywania swoich uprawnień (odpowiednio art. 52 ust. 4, 5 i 6 RODO)³⁴. Nie sposób też przyjmować, iż organem wykonującym nadzór, polegający w odróżnieniu od kontroli na działalności permanentnej, nie cyklicznej, czy wyrywkowej, jest podmiot sporadycznie wykonujący czynności, sprawdzające się do rozpoznawania skarg. W praktyce, działania prezesów w ramach ochrony danych osobowych polegają na wykonywaniu funkcji administratora danych. Jedynym organem dysponującym zasobami stanowiącymi o niezależności instytucjonalnej (biurem), pozwalającym na realizację zadań określonych w motywie 20 RODO jest Krajowa Rada Sądownictwa (art. 24 ustawy o KRS).

Istotnym czynnikiem gwarantującym niezależność organu nadzorczego, wskazującym na brak potencjalnych wpływów zewnętrznych, budującym autorytet organu jest transparentność procesu kreacji organu. Organ niezależny to zgodnie ze wskazaniem art. 53 ust. 1 RODO organ powo-

³³ Wyjątkiem jest przedstawiciel Prezydenta RP, który w każdej chwili może zostać odwołany ze składu Rady decyzją swojego mocodawcy (art. 8 ust. ustawy o KRS).

³⁴ Por. P. Barta, P. Litwiński, (w:) Rozporządzenie UE w sprawie ochrony osób fizycznych w związku przetwarzaniem danych osobowych i swobodnym przepływem takich danych. Komentarz, pod red. P. Litwińskiego, Warszawa 2018, s. 670.

ływany w drodze przejrzystej procedury przez: parlament, rząd, głowę państwa, niezależny organ uprawniony do powoływania członków organu nadzorczego na podstawie prawa państwa członkowskiego. Demokratyczny mechanizm wyboru, pozostający pod kontrolą suwerena legitymizuje ogólny organ nadzoru, jak też specjalny organ nadzoru. Powołanie członków organu poza demokratycznym mechanizmem, przykładowo przez korporację zawodową sędziów lub inną grupę interesu, grupę nacisku wykluczałoby przyjęcie, iż spełniony został standard niezależności specjalnego organu nadzorczego. Ukształtowana po 2017 r. procedura powołania członków Krajowej Rady Sądownictwa (art. 9–11e ustawy o KRS) wybieranych przez Sejm, Senat, wskazywanych przez głowę państwa – Prezydenta RP spełnia wskazane kryterium przejrzystości. Krajowa Rada Sądownictwa jest tym samym niezależnym organem nadzorczym. Dyskusyjny, w świetle wskazanego kryterium, jest niezależny status prezesów sądów apelacyjnych i okręgowych, jako powoływanych przez Ministra Sprawiedliwości.

Specjalne organy nadzoru, w tym Krajowa Rada Sądownictwa, wykonują czynności nadzorcze nad operacjami przetwarzania danych w zakresie wskazanym przepisami prawa. Konstrukcja uprawnień, a przez to i obowiązków nadzorczych została określona w sposób wzorcowy w art. 175dd §§ 2, 3 i 4 ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych (kryterium legalności działania), wyczerpując w tym zakresie wskazanie motywu 20 RODO.

Status Krajowej Rady Sądownictwa jako specjalnego organu nadzoru nad przetwarzaniem danych osobowych w wymiarze sprawiedliwości, opierający się na konstytucyjnej pozycji Rady, wypełnia standard odrębności, niezależności, legalności organu nadzoru dedykowanego sądownictwu, rekonstruowany w oparciu o wymagania określone przepisami RODO.

5. Wnioski

Ochrona danych osobowych przetwarzanych przez sądy w ramach sprawowania przez nie wymiaru sprawiedliwości nie wymaga powołania specjalnych organów nadzorczych. Niepowołanie tego rodzaju organu w krajowym porządku prawnym, z uwagi na brak mechanizmów zapobiegania naruszeniom danych osobowych w sądach, może jednakże pociągać za sobą obniżenie poziomu ochrony praw osób, których te dane dotyczą.

Powierzenie Krajowej Radzie Sądownictwa funkcji specjalnego organu nadzoru nad przetwarzaniem danych osobowych w wymiarze sprawiedliwości wpisuje się w model nadzoru zewnętrznego – jest rozwiązaniem występującym w krajowych porządkach prawnych kilku państw członkowskich Unii Europejskiej. Rada wypełnia standard ustrojowy wymagany od niezależnego specjalnego organu nadzoru dedykowanego sądownictwu.

De lege ferenda uzasadniona jest zmiana w prawie krajowym polegająca na powierzeniu nadzoru nad przetwarzaniem danych osobowych w wymiarze sprawiedliwości wyłącznie Krajowej Radzie Sądownictwa. Prezesi sądów z powodu braku specjalizacji w dziedzinie ochrony danych osobowych, w odniesieniu zaś do prezesów sądów powszechnych i wojskowych także z racji braku pełnej niezależności, nie powinni sprawować przedmiotowego nadzoru.

Bibliografia

Literatura

1. Bielak-Jomaa E., Góral U. (red.), Wdrożenie ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych. Aspekty proceduralne, pod red. U. Góral, Warszawa 2018.
2. Bielak-Jomaa E., Lubasz D., Ogólne rozporządzenia o ochronie danych. Komentarz, Warszawa 2018.
3. Fajgielski P., Ogólne rozporządzenie o ochronie danych. Ustawa o ochronie danych. Komentarz, Warszawa 2018.
4. Flaga-Gieruszńska K., Gołaczyński J. (red.), Ochrona danych osobowych w postępowaniach sądowych i przed organami administracji publicznej, Warszawa 2019.
5. Galewska E., RODO w postępowaniu przed organami regulacyjnymi, (w:) Ochrona danych osobowych w postępowaniach sądowych i przed organami administracji publicznej, pod red. K. Flagi-Gieruszńskiej, J. Gołaczyńskiego, Warszawa 2019.
6. Gawroński M. (red.), Ochrona danych osobowych. Przewodnik po ustawie i RODO z wzorami, Warszawa 2018.
7. Grzelak A. (red.), Ochrona danych osobowych w sądach i w prokuraturze, Warszawa 2019.

8. Kominek A. Śmiałek K. (red.), *Ochrona danych osobowych. Perspektywa krajowa i międzynarodowa*, Poznań 2021.
9. Krasuski A., *Ochrona danych osobowych na podstawie RODO*, Warszawa 2018.
10. Krzysztofek M., *Ochrona danych osobowych w Unii Europejskiej*, Warszawa 2014.
11. Kühling J. Buchner B. (red.), *Datenschutz–Grundverordnung. Bundesdatenschutzgesetz. Kommentar*, München 2020.
12. Litwiński P. (red.), *Rozporządzenie UE w sprawie ochrony osób fizycznych w związku przetwarzaniem danych osobowych i swobodnym przepływem takich danych. Komentarz*, Warszawa 2018.
13. Łukańko B., *Wyjątki od materialnego zakresu stosowania RODO – uwagi na marginesie art. 91 ogólnego rozporządzenia i ustawy o kościelnej ochronie danych osobowych kościoła katolickiego w Niemczech*, (w:) *Ochrona danych osobowych. Perspektywa krajowa i międzynarodowa*, pod red. K. Śmiałek, A. Kominek, Poznań 2021.
14. Rzymowski J., *Podwójna podstawa prawna do przetwarzania danych osobowych szczególnych kategorii na gruncie RODO*, (w:) *Ochrona danych osobowych. Perspektywa krajowa i międzynarodowa*, pod red. K. Śmiałek, A. Kominek, Poznań 2021.
15. Sakowska-Baryła M. (red.), *Ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych. Komentarz*, Warszawa 2018.
16. Studzińska J., *Ochrona danych osobowych w wymiarze sprawiedliwości a RODO*, (w:) *Ochrona danych osobowych w postępowaniach sądowych i przed organami administracji publicznej*, pod red. K. Flagi-Gieruszńskiej, J. Gołaczyńskiego, Warszawa 2019.
17. Szustakiewicz P., *Status i kompetencje organu ochrony danych osobowych w orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego*, (w:) *Wdrożenie ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych. Aspekty proceduralne*, pod red. E. Bielak-Jomaa, U. Góral, Warszawa 2018.

Dokumenty

1. *Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 23 listopada 2018 r. w przedmiocie rządowego projektu ustawy o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości (druk sejmowy nr 2989)*.

2. Rządowy projekt ustawy z dnia 30 października 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości (druk sejmowy nr 2989).
3. Supervision of courts' compliance with personal data protection rules when acting in their judicial capacity. Research note. Directorate-General for Research and Documentation, July 2018, <https://curia.europa.eu/>.

The National Council of the Judiciary as a specific authority supervising the processing of personal data within the judicial system

Abstract

The subject of the article is the issue of the establishment, legal nature of the National Council of the Judiciary as a specific authority supervising the processing of personal data within the judicial system. The study presents the analysis of one of the key exceptions from the system of supervision of personal data processing operations – the separate supervision of courts' compliance with personal data protection rules when acting in their judicial capacity. As a rule, the supervision, in accordance with the GDPR, is carried out by independent national supervisory authorities.

The considerations, preceded by the presentation of the genesis of the data protection system in the judiciary, were based on the examples of institutional models of the special supervision authorities existing in Europe. The author draws attention to the principles of appointing and functioning of the special supervisory bodies. The legal analysis indicates that the National Council of the Judiciary meets the systemic independence standards required from the special supervisory body dedicated to the judiciary.

Key words

Personal data protection, the National Council of the Judiciary, the supreme judicial council, the independence of the judiciary, supervision of personal data processing operations, specific bodies supervising the processing of personal data, independent supervisory authorities, general conditions for the specific supervisory authority